

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Αξιότιμοι κύριοι Αντιπρόεδροι,

Αξιότιμοι κύριες και κύριοι Βουλευτές, μέλη της της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων,

Σε συνέχεια της πρόσκλησής σας για τη συζήτηση επί της Ετήσιας Έκθεσης, έτους 2020, της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων και ακρόασής μας, θα θέλαμε να σας επισημάνουμε τα ακόλουθα σημεία, για την καλύτερη ενημέρωσή σας.

Αρχικά, θέλω να σας εκφράσω εκ μέρους της Αρχής την ισχυρή μας πεποίθηση ότι η εκτέλεση του έργου της Αρχής, που έχει αναληφθεί, διεκπεραιώνεται στο όνομα και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου. Η Αρχή προσπαθεί να ενεργεί κατά το βέλτιστο δυνατό τρόπο, προσβλέποντας πάντα στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

Η σημερινή ακρόαση αποτελεί την τυπική και ουσιαστική παρουσίαση του Έργου της Αρχής κατά το έτος 2020. Παρά την ιδιαιτερότητα της ανάγκης παρουσίασης του έργου προγενέστερου έτους της Αρχής από εμένα με τη ιδιότητα του σημερινού Προέδρου της και δεδομένου ότι ανέλαβα τα καθήκοντα αυτά τον Φεβρουάριο του 2022, όλα τα παρόντα μέλη θα προσπαθήσουμε να αποτυπώσουμε τα δεδομένα εκείνης της περιόδου.

Αρχικά, θα πρέπει να αναφερθεί και ληφθεί υπόψη ότι, κατά το έτος αυτό, τα μέλη και οι υπάλληλοι της Αρχής, κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν τις καινοφανείς συνθήκες της πανδημίας Covid-19 και να λειτουργήσουν με τη μέγιστη επιτρεπόμενη από τη νομοθεσία δυναμικότητα, διατηρώντας τη ροή των ερευνών και της έκδοσης αποφάσεων και κανονιστικών πράξεων, σε επίπεδα συγκρινόμενα με λειτουργία υπό φυσιολογικές συνθήκες.

Υπενθυμίζουμε ότι η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων συστάθηκε το 2014 ως αυτόνομη υπηρεσία του Υπουργείου Ναυτιλίας και μετατράπηκε σε Ανεξάρτητη Αρχή το 2016, ως απαραίτητο βήμα για την θέσπιση κατάλληλου μηχανισμού ρύθμισης της λιμενικής βιομηχανίας και της διαφύλαξης της λειτουργικότητας των συμβάσεων ολικής παραχώρησης (βλ. και Κεφάλαιο 1.1.), συμπληρώνοντας, κατά το έτος αναφοράς, το 4^ο έτος λειτουργίας ως Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή.

Το έτος 2020 ήταν σημαίνον έτος για την Αρχή, καθώς, τέθηκαν σε εφαρμογή οι ρυθμιστικές και κανονιστικές αρμοδιότητές της, όπως είχαν διαμορφωθεί κατά την έναρξη και στην διάρκεια του 2019 (βλ. Κεφάλαιο 1.2).

Ειδικότερα, προέβη σε ενέργειες για την εφαρμογή του νομικού της πλαισίου και διερεύνησε καταγγελίες, ενώ διεξήγαγε ειδικές διαδικασίες ακρόασης (βλ. Κεφάλαια 1.4, 1.4.1 και Κεφάλαιο 2.1).

Παράλληλα, η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων διατηρεί τη γενικότερη αποστολή της, την εποπτεία, ρύθμιση και διασφάλιση της νομιμότητας των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων του εθνικού λιμενικού συστήματος, με έμφαση στην τήρηση της συμβατικής τάξης και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού. Ούσα ανεξάρτητη αρχή, στο πλαίσιο του διττού ρόλου ως ρυθμιστή της λιμενικής βιομηχανίας και ως εποπτική Αρχή για τις συμβάσεις παραχώρησης Πειραιά και Θεσσαλονίκης, προέβη στην υιοθέτηση σχετικών Κανονισμών για την διαδικασία και επιμέτρηση των Ποινικών Ρητρών που επιβάλλονται κατ' άρθρον 16 των αντιστοιχών Συμβάσεων Παραχώρησης. Παράλληλα, γνωμοδότησε προς το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, αναφορικά με την άσκηση δημόσιας εξουσίας εντός λιμενικής ζώνης, κινήθηκε αυτεπαγγέλτως και κατόπιν ερωτημάτων, αναφορών και καταγγελιών για την επίλυση ζητημάτων που αφορούσαν τη προσήκουσα εφαρμογή αυτών. Αναλυτικά, για τον τρόπο με τον οποίο ασκούνται τα εποπτικά της καθήκοντα, μπορείτε να ανατρέξετε στο Κεφάλαιο 2.3 της Έκθεσης Ελέγχου.

Αναφορικά με τον όγκο των πράξεων και υποθέσεων που επεξεργάστηκε η Αρχή που αφορούσαν την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 2017/352 (βλ. Κεφάλαια 2.1 και 2.4.2 της Εκθέσεως) και σε συνέχεια δύο διαβουλεύσεων που διενήργησε το 2019 με τη συμμετοχή δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, εισήγαγε πρότυπα σχέδια προσκλήσεων και συμβάσεων, προβλεπόμενων, κατ' άρθρον 105 του Ν.4504/2017, δημοσίευσε την υπ' αρ. 1/2020 Επικοινωνία αναφορικά με την εφαρμογή του Κανονισμού, χορήγησε Οδηγίες προς τα ενδιαφερόμενα μέρη (Δεσμευτικές Οδηγίες 2/2020 και 3/2020) και προέβη στην διερεύνηση και εξέταση σχετικών καταγγελιών σε βάρος φορέων του λιμενικού συστήματος (βλ. Κεφάλαιο 2.1, σελ. 17).

Επίσης, το έργο της Αρχής διαφοροποιείται τόσο αριθμητικά, όσο και στη θεματολογία, τα αντικείμενα των υπό διερεύνηση ζητημάτων, αλλά και τον τύπο του αιτούμενου ή καταγγέλλοντος φορέα. Όπως προκύπτει από την ανάλυση του Κεφαλαίου 2, κατά την διάρκεια του 2020 ελήφθησαν 68 αποφάσεις, 11 Γνωμοδοτήσεις (και όχι 10 όπως αναφέρεται στην Έκθεση καθώς προφανώς εκ παραδρομής δεν καταγράφεται σε αυτήν η υπ αριθμ 19/2020 Γνωμοδότηση περί ανάσυρσης χύδην παλαιοσιδήρου (scrap) από τον πυθμένα του εμπορικού λιμένα Βόλου), 2 Δεσμευτικές Οδηγίες, 1 Επικοινωνία, καθώς και 32 αποφάσεις και πράξεις Προέδρου (βλ. και σχετικό πίνακα 2.2 σελ. 22 με το σύνολο των ανωτέρω).

Ακόμη, επισημαίνεται ότι ειδικότερα κατά το τέταρτο 3μηνο του 2020, παρατηρήθηκε σημαντική εισροή αναφορών/καταγγελιών που σε μεγάλο βαθμό αφορούσαν υπηρεσίες λιμενικών υπηρεσιών συλλογής αποβλήτων πλοίων.

Επί του συνόλου αυτών των αποφάσεων τρεις έχουν προσβληθεί δικαστικά ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά.

Η Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων από το 2017 και έκτοτε δέχεται άνω των 10, και πολλές φορές άνω των 20 αιτημάτων / ερωτημάτων / καταγγελιών από φορείς που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Τουρισμού, Οργανισμούς Λιμένων και Λιμενικά Ταμεία, φορείς χρηστών λιμένων, φορείς εργαζομένων, παρόχους λιμενικών υπηρεσιών, ιδιώτες, βιομηχανικές επιχειρήσεις με παράκτιες εγκαταστάσεις, υπεργολάβους, ενώσεις πολιτών κ.α. (βλ. και σχετικό Σχήμα 2.2 σελ. 19 αναφορικά με τη κατανομή των απευθυνομένων φορέων και σχετικό Σχήμα 2.3 σελ. 19 για την θεματική αυτών). Ειδικότερα για το έτος 2020, τα αιτήματα/αναφορές μειώθηκαν σε σχέση με το 2019 από 57 σε 49.

Κλείνοντας την παρούσα, το 2020 για τους ελληνικούς λιμένες σε οικονομικό επίπεδο αποτέλεσε έτος πτώσης της απόδοσής τους. Ειδικά για τους Οργανισμούς Λιμένων, η μείωση του κύκλου εργασιών κυμάνθηκε στο -9,9%, σε σχέση με το 2019.

Από οικονομική άποψη, η Αρχή ουδέποτε επιβάρυνε τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς τα έσοδά της προέρχονται αποκλειστικά από ανταποδοτικό τέλος που εισπράττει και αφορά ποσοστό 0,3% των ετήσιων μικτών εσόδων των Οργανισμών Λιμένων Α.Ε., καθώς και των καθολικών ή ειδικών διαδόχων τους και ποσοστό 0,2% των λοιπών φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων, συμπεριλαμβανομένων των Δημοτικών και Κρατικών Λιμενικών Ταμείων, καθώς και των ιδιωτικών φορέων εκμετάλλευσης λιμένων. Τα έσοδα για το 2020 ανήλθαν στις 983.157,58 €, εκ των οποίων το 91% από Οργανισμούς Λιμένων, το 1% από τα λιμενικά ταμεία και το 8% από τα ΔΛΤ (βλ. Σχήμα 3.1 σελ. 46). Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνονται ανταποδοτικά τέλη για τις χρήσεις 2013 έως 2018 (παρελθόντα έτη) συνολικού ύψους 112.957,24 €, το οποίο οφείλεται και στην διαδικασία αναζήτησης οφειλών παρελθόντων ετών, μέσω της λογιστικής απεικόνισης, για την οποία οι βάσεις είχαν τεθεί εντός του 2019.

Τέλος, από πλευράς ανθρωπίνου δυναμικού, η Αρχή κατά το 2020 ολοκλήρωσε την πρόσληψη δύο στελεχών μέσω της με αριθμό 1Ε/2017 Προκήρυξης του ΑΣΕΠ. Ειδικότερα, προσελήφθησαν ένας υπάλληλος ΕΕΠ στο Τμήμα Ανάλυσης και Οικονομικής Τεκμηρίωσης και ένας υπάλληλος ΕΕΠ στο Τμήμα Διοίκησης Προσωπικού.

Μάλιστα, το 2020 απετέλεσε το δεύτερο έτος όπου το έργο της Αρχής διεκπεραιώθηκε με τα πρώτα διορισθέντα στελέχη, τα οποία καλύπτουν τις οργανικές θέσεις της Αρχής (βλ. και Κεφάλαιο 4, σελ 61). Παράλληλα, συμμετείχε στον Α΄ Κύκλο Κινητικότητας για την κάλυψη τριών οργανικών θέσεων, στο τμήμα Νομικής Τεκμηρίωσης και της Γραμματείας.

Παραμένω στη διάθεσή σας για όποια ερώτηση ή διευκρίνηση.

Απόστολος Παπαποστόλου

Πρόεδρος της Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων